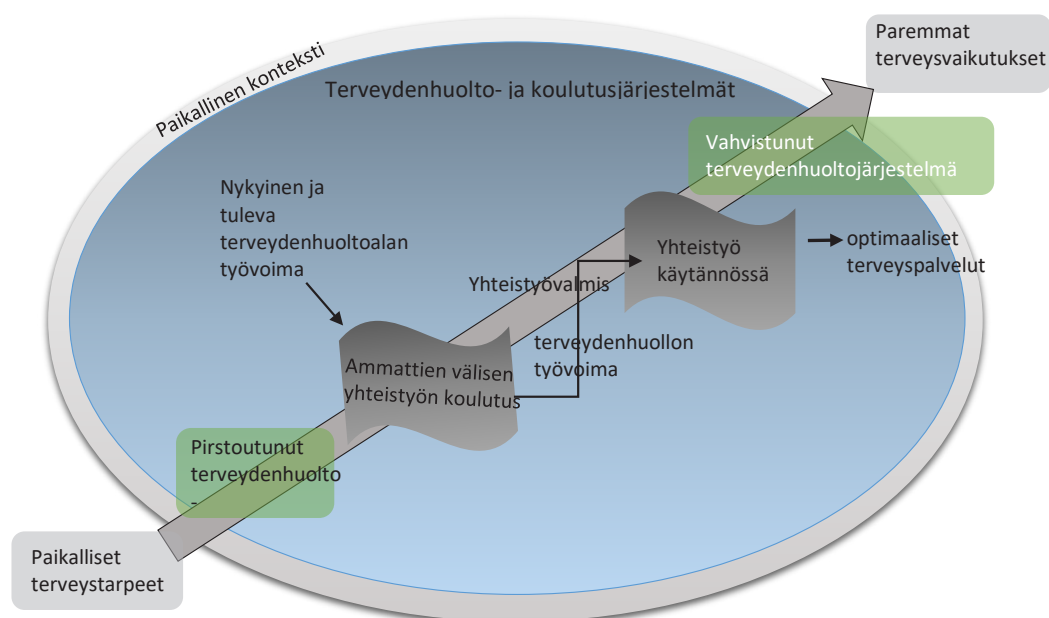

ICF:N HYÖTY JA HAASTEET AMMATTIEN VÄLISEN YHTEISTYÖN EDISTÄJÄNÄ

Johdanto

Iäkkäiden asiakkaiden ja kuntoutusta tarvitsevien pitkäaikaissairaiden määrät kasvavat jatkuvasti, ja samaan aikaan sosiaali- ja terveysalan työntekijämäärä uhkaa vähentyä ja kulut kasvavat (Cieza ym. 2020). Yhtenä ratkaisuna työvoiman riittävyteen ja laadukkaaseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon Maailman terveysjärjestö (WHO) on esittänyt

ammattien välisen koulutuksen ja yhteistoi-
minnan mallin (Interprofessional Education & Collaborative Practice; IPECP) (kuvio 1). Erilaisen ammatillisen taustan omaavat työntekijät saavat koulutuksesta valmiuksia työskennellä yhdessä potilaiden, läheisten ja ammattilaisten kanssa ja tarjota korkealaatuista hoitoa ja kuntoutusta. (WHO 2010, 7–18).

Kuvio 1. Ammattien välisen koulutuksen ja yhteistoi-
minnan malli (IPECP) (WHO 2010, 9, muokattu).

Ammattien väliseen yhteistyöhön on kiinnitetty huomiota, mutta edelleen on havaittu esteitä sekä tulevien ammattilaisten koulutuksessa että käytännön kuntoutustyötä tekevien taidoissa. Esteitä ovat muun muassa liiallinen riippuvuus yhden ammatin oppimismoduuleista, yhteisten kieli- ja käytäntökehysten puute sekä ammattien välisten aitojen oppimismahdollisuuksien vähäisyys. Opiskelijoille saatetaan opettaa useita, mahdollisesti keskenään ristiriitaisia, lähestymistapoja, mikä voi haitata kuntoutujien ja ammattilaisten asiakaslähtöistä yhteistyötä sekä ammattien välistä viestintää. Tiimin ammattilaisilla voi olla erilaiset viitekehykset, ja he saattavat käyttää eri termejä samasta asiasta. Näitä esteitä voitaisiin lieventää sisällyttämällä WHO:n toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälisen luokituksen (ICF) viitekehys terveydenhuollon ammattihenkilöiden opetussuunnitelmiin. (Snyman ym. 2015, Moran ym. 2020.)

”INPRO – Interprofessionalism in action” (2021–2023) on Erasmus+-rahoitteinen hanke, jonka tavoitteena on löytää ratkaisuja sosiaali- ja terveysalan ammattien väliseen yhteistyöhön niin koulutuksessa kuin työelämässä sekä edistää sujuvaa siirtymistä koulutuksesta varsinaiseen työelämään. Hankkeessa on mukana neljä maata, Itävalta, Belgia, Suomi ja Hollanti, joista kustakin on yksi ammattikorkeakoulu, sekä Itävallasta, Suomesta ja Hollannista kuntoutusalan työelämäkumppani. Suomesta mukana ovat Jyväskylän ammattikorkeakoulu (Jamk) ja Coronaria. (Ks. <https://www.inproproject.eu/> ja www.jamk.fi/inpro.)

INPRO-hankkeessa on huomattu, että viestintä ja kyky varmistaa yhteinen ymmärrys kuntoutuksesta ja yhteisistä tavoitteista ovat ammattien välisen yhteistyön kompetensseja. Hankkeessa ICF:ää (THL 2013) käytetään tukemaan asiakaslähtöistä ammattien välistä yhteistyötä. Koulutuksen ja työelämän kuntoutuskäytäntöjen kehittämiseksi on tärkeää tietää nykytilanne sekä tarpeet. Niiden selvittämiseksi INPRO-hankkeessa järjestettiin työpajat jokaisessa osallistuvassa maassa keväällä 2021.

Aineisto ja menetelmä

Kesäkuussa 2021 Suomessa järjestettiin etäyhteydellä ”ICF meillä tänään ja huomenna” -työpaja. Osallistujat (N = 11) olivat Jyväskylän ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan lehtoreita (n = 7) sekä Coronarian kuntoutustoimialan työntekijöitä (n = 4). Sisäänottokriteereinä työpajoihin osallistumiseen oli kokemus ICF:n hyödyntämisestä joko opetuksessa tai kuntoutuksessa. Osallistuminen työpajaan oli vapaaehtoista, ja kaikki osallistujat täyttivät kirjallisen suostumuksen osallistumiseen. Osallistujia pyydettiin ennakkoon täyttämään Jamboard-alus-talle ICF:n käytössä omassa organisaatiossa havaitut kolme tärkeintä haastetta, joiden pohjalta ideointia jatkettiin työpajatyöskentelyssä. Osallistujille esiteltiin INPRO-hanke, minkä jälkeen heidät ohjeistettiin työpajatyöskentelyyn ja jaettiin koulutuksen ja työelämän työpajoihin. Työpajoissa hyödynnettiin aivoriihimenetelmää (Ojasalo ym. 2020, 160–163). Työpajoissa koottu kirjallinen aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisälönanalyysillä. Litteroidun aineiston koko oli 47 sivua ja 10546 sanaa. Henkilösiteateissa osallistujat merkittiin työpajaa merkitseville koodeilla (K = koulutus, T = työelämä), ja osallistujat numerokoodattiin.

Tulokset

Työpajoihin osallistujista lähes kaikilla oli pitkä, yli kymmenen vuoden, työkokemus omalta alaltaan, ja kaikilla oli ICF-koulutusta ja ICF:n käytöstä kokemusta. Etenkin työelämän työpajaan osallistuneet toivat esille ICF:n hyödyn tunnistamisen, joka motivoi ja lisää ICF:n käyttöä. Työpajoissa keskustelu keskittyi haasteisiin, joihin tarttumalla voitaisiin helpottaa ICF:n käyttöä sekä työelämässä että koulutuksessa. Varsinaisesti ei keskusteltu ICF:stä ammattien välisessä yhteistyössä, mutta esille nousseet teemat ”ICF:n käytön kehittäminen” (kuvio 2) ja ”ICF:n hyödyntämiseen liittyvät tekijät” (kuvio 3) olivat yhteisiä eri ammattiryhmille sekä työelämän ja koulutuksen edustajille.

ICF:n käytön kehittäminen

Sekä työelämän että koulutuksen työpajoihin osallistuneiden mielestä ICF:n näkyvyyden lisääminen ja ICF-pohjaisten työvälineiden kehittäminen helpottaisi ICF:n käytettävyyttä (kuvio 2). Katsottiin, että ICF tulisi nostaa selkeämmin esille koulutuksen opetussuunnitelmissa – muun muassa opiskeluun sisältyviin harjoitteluihin –, mutta tarvetta näkyvyyden lisäämiseen nähtiin myös työelämässä. Molemmista työpajoissa nousi esille ICF-pohjaisten työvälineiden kehittämisen tarve. Työelämän työpajan osallistujien näkökulmasta ICF-pohjaisista työvälineistä tulisi kehittää yhtenäiset haastattelurungot, tavoitteiden asettelun työvälineet sekä kuntoutuspalauterunko. Koulutuksen näkökulmasta tarvittaisiin ICF-pohjaisia tehtäväpatteristoja opintojaksoille.

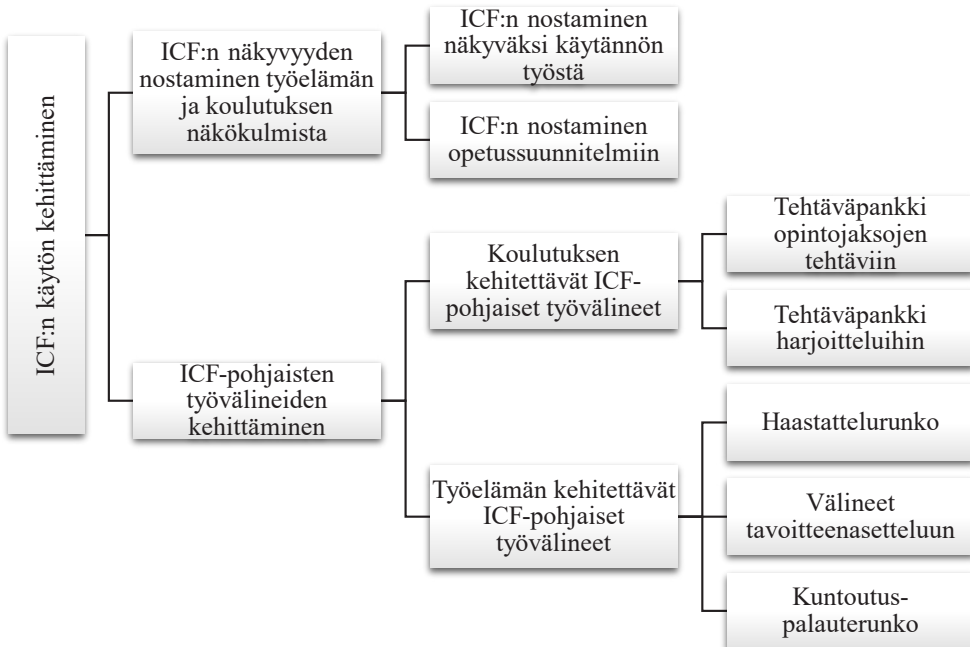
Osallistujat toivoivat käytännön työssä ICF:n näkyvyyden lisäämistä, jotta se tunnistettaisiin paremmin. ICF:ää hyödynnetään muun muassa asiakkaan haastattelussa ja kirjaamisessa. Sen sijaan ICF-termistöä ei aina käytetä eikä sen hyödyntämistä tehdä

koodi- tai tarkennetasolla, mikä osaltaan haastaa ICF:n tunnistamista. Koulutuksen työpajan osallistujien mukaan opiskelijoiden on haastavaa tunnistaa ICF:ää käytännön työssä, etenkin jos ICF-termistöä ei käytetä. Eri ammattiryhmien välillä nähtiin eroja siinä, miten ICF:ää hyödynnetään: osassa ICF näyttäytyy vahvasti ja osassa se ei juuri näy työskentelyssä.

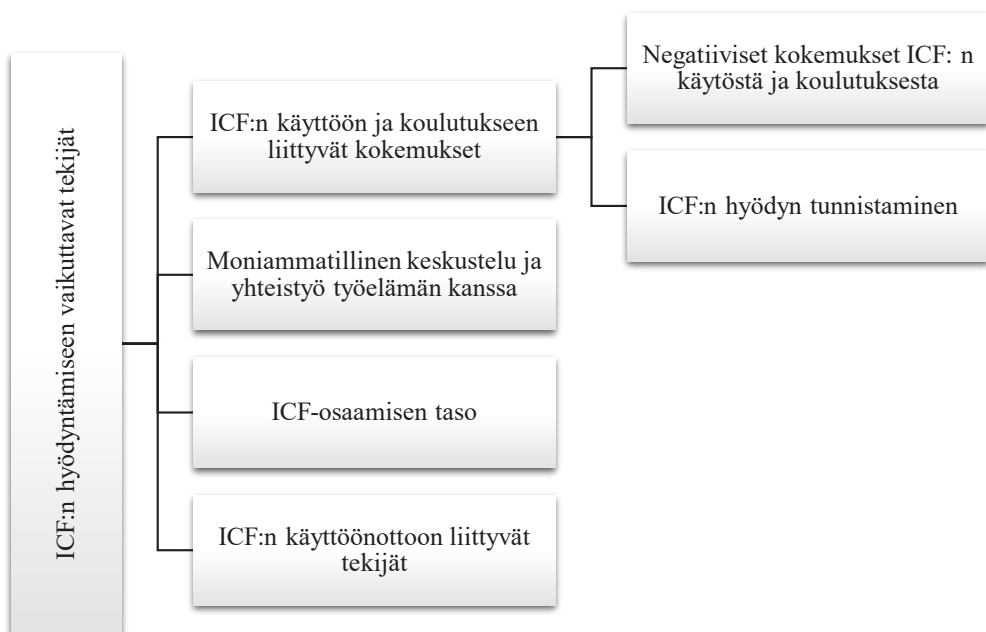
”Meidän täytyy tehdä ICF näkyvämmäksi. Meillähän on paljon ICF:ää, joka näkyy tietyllä tapaa meidän palautteissa ja työskentelyssä, mutta sitä ei välttämättä tiedosteta. Ikään kuin et se nostettais et hei tää on helppo juttu, tää on jo täällä, et tää ei ole se irrallinen koodiviidakko vaan se nimenomaan sujuvoittaa sitä meidän työskentelyä.”
(T2)

ICF:n hyödyntämiseen vaikuttavat tekijät

ICF:n hyödyntämiseen liittyvistä tekijöistä nousivat esiin ICF:n käyttöön ja koulu-

Kuvio 2. ICF:n käytön kehittäminen.

Kuvio 3. ICF:n hyödyntämiseen vaikuttavat tekijät.

tukseen liittyvät kokemukset, moniammatillinen keskustelu ja yhteistyö työelämän kanssa, ICF-osaamisen taso sekä ICF:n käyttöönottoon liittyvät tekijät (kuvio 3).

Työelämän työpajan osallistujat kuvasivat, että ICF koetaan *"koodiviidakkona"* (T5) ja, että *"aika menee siihen et etsitään koodeja ja tarkenteita ja pisteytetään niitä ja sitä ei aina nähdä sellaisena et sujuvoittaa sitä työtä."* (T5). Lisäksi haasteena on, että nykyiset tietojärjestelmät eivät tue ICF:n käyttöä. Osallistujat nostivat esille hyödyn tunnistamisen tärkeyden ICF:n käyttöönotossa. Osallistujat pitivät tärkeänä, että jo nykyisistä käytännöistä löydetäisiin yhtymäkohtia, ja ICF nähtäisiin omaa työtä sujuvoittavana työvälineenä. ICF:ää voidaan hyödyntää muun muassa asiakkaan itsereflektiovälineenä, ja ICF:n käyttöönotolla voitaisiin vastata myös Kelan palvelukuvauksen mukaiseen ICF:n käyttöön.

ICF-koulutuksen ei ollut koettu vastaavan täysin käytännön tarpeita. Koulutuksen näkökulmasta tarvittaisiin lisää tietoa, miten ICF:ää hyödynnetään käytännön työssä. Yhteisen keskustelun kautta voitaisiin lisätä ymmärrystä ICF:n hyödyistä ja linjattua,

miten ICF:n tulisi näkyä eri koulutusohjelmissä, sekä yhtenäistettyä käytänteitä koulutusohjelmien välillä moniammatillisesti. Lisäksi myös ICF-osaamisen tasosta tarvittaisiin koulutuksen työpajan osallistujien mielestä yhtenäinen linjaus. Osaamisen tasosta tulisi linjata, millainen osaamisen tulee olla opintojen eri vaiheissa sekä millainen osaaminen valmistuvilla opiskelijoilla tulee olla työelämään siirryttäessä.

Työelämän työpajan osallistujat pohtivat ICF:n käyttöönottoon liittyviä tekijöitä. ICF:n käyttöönoton mahdollistamiseksi kaivattaisiin järjestelmällistä ja sitoutunutta työskentelyä. Käyttöönottoprosessin tulisi olla riittävän pitkä ja tuettu. Käyttöönottoprosessin tulisi myös sisältää osatavoitteita, ja juurrutustyöhön tulisi käyttää riittävästi resursseja.

"Se vaatii semmoista järjestelmällistä, systemaattista niinku tavallaan sisäänvientä, että meillä on se tavoite ja osatavoitteet ja suunnitelma samantavalla kuin asiakkaidenkin kanssa, niin mä näen sen niinku semmoisena tärkeänä asiana." (T3)

Pohdinta

Työpajoihin osallistuneet ammattikorkeakoulun lehtorit ja kuntoutusalan ammattilaiset tunnistivat ICF:n tarpeen ja hyödyn mutta toivat samalla selkeästi esille useita kehittämistarpeita, jotka helpottaisivat ICF:n käyttöä opetuksessa ja työelämässä.

ICF:n käyttöä edistää ICF:n hyötyjen tunnistaminen. Koulutuksen työpajan osallistujien näkökulmasta kaivattaisiin yhteistä moniammatillista keskustelua ICF:n käytöstä ja yhteinen konsensus ICF:n sisällyttämisestä opintojaksoille. ICF:n sisällyttäminen opetussuunnitelmiin edesauttaisi ammattien välisen yhteistyö- ja koulutuskäytännön käyttöönottoa (Moran ym. 2020, 1–2). Peruskoulutuksessa luotu osaamis pohja luo ICF:n syvempää ymmärrystä ja tuo varmuutta sen hyödyntämiseen. ICF-osaamisen syventäminen läpi koulutusohjelman vahvistaa ymmärrystä ICF:n rakenteesta ja lisää varmuutta ICF:n sujuvalle käytölle. Näin varmistettaisiin jatkumo läpi koulutuksen ja siirryttäessä työelämään

Yhteistyötä työelämän kanssa tulisi vahvistaa, jolloin koulutuksessa voitaisiin paremmin vastata ICF-osaamista koskeviin työelämän tarpeisiin. Myös ICF:n osaamisen tasoa pohdittiin. Todettiin, että ICF:n käyttöönottoon tarvitaan tavoitteellista ja systemaattista ICF:n esille nostamista, jotta ICF tunnistettaisiin paremmin yhteisenä kielenä ja välineenä.

Koulutuksesta työelämään siirtymisen kulkua voitaisiin kaventaa ICF-pohjaisia työvälineitä kehittämällä, sillä jo aiemmin on todettu, että yhtenä ICF:n käyttöönoton haasteena on ollut ICF:n käyttöä helpottavien välineiden puute (Mukaino ym. 2020). Niitä tulee kehittää työelämän näkökulmasta asiakaslähtöisten kuntoutusprosessien sujuvoittamiseksi (Tamminen 2021) ja käytänteiden yhtenäistämiseksi (Jämsä & Xiong 2019). Myös tietojärjestelmiä tulisi kehittää tukemaan ICF:n käyttöä kuntoutuksen uudistuksen toimintasuunnitelman (2020, 34, 37) mukaisesti. ICF:ää ei välttämättä aina tunnisteta nykyisistä käytännön työn toimintamalleista. Tämän vuoksi ICF:n näkyvyyttä tulisi lisätä, jotta sen hyödyntämistä voitaisiin tehostaa.

ICF saatetaan edelleen kokea ”koodivii-dakkona”, ja sen käyttö on jäänyt pinnalliseksi. Paremmin ymmärretään ICF käsitteemallina, mutta tulevaisuudessa tulee tärkeäksi myös ICF:n sisältämien hierarkkisesti järjestettyjen käsitteiden, koodien ja tarkenteiden ymmärtäminen. Vaikka nykyään niiden käyttöä ei edellytetä, niitä suositellaan THL:n toimintakykytiedon rakenteisen kirjaamisen oppaan luonnoksessa (Anttila ym. 2020) sekä työ- ja toimintakykytiedon konseptissa (Anttila ym. 2021).

ICF:ää on aikaisemmissa tutkimuksissa kuvattu monimutkaisena ja haastavana mallina (Jämsä & Xiong 2019, 9, Rantakömi-Stansfield ym. 2015, 29). Osaltaan tähän on vaikuttanut riittämätön ICF-teorian osaaminen ja ymmärtäminen. Käyttöönoton mahdollistamiseksi tarvitaan osaamisen syventämistä (van Leeuwen ym. 2018), joka tapahtuu pitkäjänteisen, koko työorganisaation kouluttamisen sekä systemaattisen oppimisen kautta (Paltamaa & Perttinen 2015). ICF-viitekehyksen käyttöönoton muita edistäviä tekijöitä työorganisaatiossa ovat muun muassa yhteinen tahtotila johdolla ja työntekijöillä, positiivinen asenne, selkeät ohjeet, riittävä aika uuden ajattelutavan sisäistämiseksi, mentorointi sekä johdon sitoutuneisuus. Tätä kautta on mahdollista vaikuttaa muun muassa pelkoon, joka usein liittyy ICF-viitekehyksen käyttöönottoon. (Tigerstedt ym. 2022.) ICF-koulutuksella voidaan lisätä osaamista ja myönteisyyttä ICF:ää kohtaan (Stallinga ym. 2018). ICF-osaamisen syventämisen kautta voidaan lisätä ymmärrystä myös siitä, että ICF:n hyödyntäminen mahdollistaa selkeämmän ja monipuolisemman ilmaisun kuntoutustarpeiden kuvaamisessa (Haataja ym. 2015). Tämä puolestaan edistää myös asiakaslähtöisyyttä ja edesauttaa ammattikuntaisten yhtenäisten tavoitteiden laatimisessa kuntoutuksen kanssa (Haataja ym. 2015).

Tulevaisuudessa ICF:n käyttöön tarvitaan myös tiiviimpää yhteistyötä koulutuksen ja työelämän kesken. INPRO-hanke pyrkii yhdistämään opetuksen ja työelämän kehittäessään ammattien välisen yhteistyön ja ICF:n kompetensseja ja opetusta sekä ICF-työvälineitä. Tavoitteena on kehittää käytäntöjä ja

viime sijassa parantaa kuntoutujien toimintakykyä, terveyttä ja elämänlaatua.

Tulosten merkitys: Työelämässä ja koulutuksessa on yhtäläisiä kokemuksia ICF:n hyödyntämiseen liittyvistä tekijöistä ja tarpeista kehittää ICF:n käyttöä. Tarvitaan yhteistyötä koulutuksen ja työelämän kanssa sekä ICF-pohjaisten työvälineiden kehittämistä. ICF-teorian osaaminen varmistaa sen asiakaslähtöisen käytön ja ammattien välisen yhteistyön. Tuloksia hyödynnetään INPRO-hankkeen toimenpiteiden aikana.

Tiivistelmä

WHO:n ammattien välisen koulutuksen ja yhteistoiminnan mallin (IPECP) avulla voidaan kaventaa kuilua opinnoista työelämään siirryttäessä sekä mahdollistaa laadukas hoito ja kuntoutus eri ammattiryhmien yhteistyönä. Yhteisen kielen ja käytänteiden puuttuminen on kuitenkin haastanut mallin käyttöönottoa, johon ratkaisuksi on esitetty ICF-viitekehyksen käyttöä. Tämän INPRO-hankkeeseen liittyvän selvityksen tavoitteena oli kuvata, millaisia ICF:n käyttöön ja kehittämiseen liittyviä tarpeita nousee esille koulutuksen ja työelämän näkökulmasta. Aineisto kerättiin kesäkuussa 2021 etäyhteydellä järjestetyssä työpajassa, johon osallistui Jyväskylän ammattikorkeakoulun lehtoreita ja Coronarian työntekijöitä. Tulosten mukaan ICF-pohjaisten työvälineiden kehittäminen helpottaisi ICF:n käyttöä. Työelämässä ICF:n näkyvyyttä tulisi nostaa, jotta ICF tunnistettaisiin paremmin yhteisenä kielenä ja välineenä. Opetukseen kaivattiin ICF:n sisällyttämistä opintojaksoille, jolloin voitaisiin varmistaa läpi opintojen kestävä ICF-jatkumo. ICF:n hyödyntämiseen vaikuttaviksi tekijöiksi nousivat kokemukset ICF:n käytöstä ja koulutuksesta, moniammatillinen keskustelu ja yhteistyö työelämän kanssa, ICF-osaamisen taso sekä ICF:n käyttöönottoon liittyvät tekijät.

Työpajan tuloksia hyödynnetään INPRO-hankkeen toimenpiteiden aikana.

Asiasanat: ammattien välinen yhteistyö- ja koulutuskäytäntö, ICF, moniammatillisuus

Kiitämme Erasmus+ -ohjelmaa hankerahoituksesta, joka on mahdollistanut tämän selvityksen. Kiitos INPRO-hankkeen kansainväliselle konsortiolle panoksesta työpajojen suunnitteluun. Lisäksi kiitämme Jyväskylän ammattikorkeakoulun lehtoreita ja Coronarian kuntoutustyöntekijöitä työpajoihin osallistumisesta.

Nita Savolainen, fysioterapeutti (YAMK), Coronaria

Laura Mutanen, fysioterapeutti (Karoliininen instituutti, Ruotsi), projektipäällikkö, INPRO FIN-hanke, Coronaria

Jaana Paltamaa, TtT, dosentti, vanhempi tutkija, Hyvinvointiyksikkö, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Lähteet

- Anttila H, Jeskanen J, Konttinen R, Mäkelä M, Pättikangas M, Rätty T, Taina J, Valkeinen H (2021) Työ- ja toimintakykytiedon konsepti 11. THL. <https://www.julkari.fi/handle/10024/143446?msclkid=6d216930caf411ec919efc5252d6c88>.
- Anttila H, Kolehmainen L, Lenkkeri K, Penttinen L, Valkeinen H, Xiong E (2020) Rakenteinen kirjaaminen: Toimintakyky (luonnos 1.6.2020). THL. <https://thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/kirjaaminen/toimintakykytiedon-kirjaaminen?msclkid=9a219283caf111ecbde5718918d021f2>.
- Cieza A, Causey K, Kamenov K, Wulf Hanson S, Chat-terji S, Vos T (2020) Global estimates of the need for rehabilitation based on the Global Burden of Disease study 2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. The Lancet volume 396, issue 10267, p. 2006–2017. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)32340-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)32340-0).
- Haataja K, Kaitera K, Myllylä K, Tervoja S, Vaaraniemi Raakkela (2015) Työyhteisön tukeminen ICF-viitekehyksen käyttöönotossa ikääntyneiden kuntoutuksessa. Opinnäytetyö. Kehittämisen ja johtamisen koulutusohjelma. Oulun ammattikorkeakoulu.

- INPRO – Interprofessionalism in action.
<https://www.inproproject.eu/>,
 suomeksi <https://www.jamk.fi/inpro>.
- Jämsä U, Xiong E (2019) ICF:n käyttöönottoprosessi yliopistosairaalassa. *Kuntoutus* 42, 2, 5–10. <https://journal.fi/kuntoutus/article/download/97241/55511>.
- Kuntoutuksen uudistamisen toimintasuunnitelma vuosille 2020–2022. Kuntoutuksen uudistaminen (2020) Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 39. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162622/STM_2020_39.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Moran M, Bickford J, Barradell S, Scholten I (2020) Embedding the International Classification of Functioning, Disability and Health in Health Professions Curricula to Enable Interprofessional Education and Collaborative Practice. *Journal of Medical Education and Curricular Development* 7, 1–8. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/2382120520933855>.
- Mukaino M, Prodinge B, Yamada S, Senju Y, Izumi S, Sonoda S, Selb M, Saitoh E, Stucki G (2020) Supporting the clinical use of the ICF in Japan – development of the Japanese version of the simple, intuitive descriptions for the ICF Generic-30 set, its operationalization through a rating reference guide, and interrater reliability study. *BMC Health Services Research* 20, 66, 1–16. <https://doi.org/10.1186/s12913-020-4911-6>.
- Ojasalo K, Moilanen T, Ritalahti J (2020) Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3–6. painos. Sanoma Pro, Helsinki.
- Paltamaa J, Perttinen P (2015) Toimintakyvyn arviointi. ICF teoriasta käytäntöön. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 137. Juvenes Print, Tampere. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/156071/Tutkimuksia137.pdf>
- Rantakömi-Stansfield S, Valtamo A, Piirainen A, Sjögren T (2015) ICF:n juurruttaminen: järjestelmällinen kirjallisuuskatsaus. Teoksessa J Paltamaa, P Perttinen (toim.) Toimintakyvyn arviointi. ICF teoriasta käytäntöön. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 137. Juvenes Print, Tampere. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/156071/Tutkimuksia137.pdf>
- Snyman S, Von Pressentin KB, Clarke M (2015) International Classification of Functioning, Disability and Health: catalyst for interprofessional education and collaborative practice. *J Interprof Care* 29, 4, 313–319. <https://doi.org/10.3109/13561820.2015.1004041>.
- Stallinga HA, Dijkstra PU, Huib ten N, Roodbol G, Peters JWB, Heerkens YF, Roodbol PF (2018) Perceived usefulness of the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) increases after a short training: A randomized controlled trial in master of advanced nursing practice students. *Nurse education in practice* 33, 55–62. <http://dx.doi.org/10.1016/j.nepr.2018.08.004>.
- Tamminen P (2021) Kirjaamiskäytänteiden yhtenäistämisen ICF-viitekehityksessä. Tutkimuksellinen kehittämistyö. YAMK opinnäytetyö. Apuväline-teknikka. Sosiaali- ja terveysalan palveluiden ja liiketoiminnan johtaminen. Metropolia Ammattikorkeakoulu.
- THL (2013) ICF: Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. 6. painos. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201303252595>.
- Tigerstedt H, Paavilainen E, Lindevall P (2022) ICF lasten kuntoutuksessa. Kuntoutusta kehittämässä. Kela, Helsinki. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022022520787>.
- van Leeuwen LM, Pronk M, Merkus P, Goverts S, Anema JR, Kramer SE (2018) Barriers to and enablers of the implementation of an ICF-based intake tool in clinical otology and audiology practice – A qualitative pre-implementation study. *PloS one* 13, 12, 1–26. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0208797>.
- WHO (2010) Framework for action on interprofessional education and collaborative practice. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/70185>.